

Valtuustoaloitteen, Ei kaivostoimintaa Heinolaan, käsittely

luvaltk 10.12.2025 § 82

580/00.01.03.01/2025

Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä	ympäristöpäällikkö Laitinen, Tarja
Päätösehdotus	Lupa- ja valvontalautakunta päättää 1. merkitä tiedoksi ja todeta riittäväksi ympäristönsuojelutulosyksikön selvitykset liitteenä olevaan valtuustoaloitteeseen "Ei kaivostoimintaa Heinolaan". 2. antaa selvityksen kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuustolle vastauksena Hanna-Liisa Endénin (KD) ja 4 muun valtuutetun valtuustoaloitteeseen 14.3.2025.
Toimivalta	Hallintosääntö 23.4 §
Valmistelijä	ympäristöpäällikkö Tarja Laitinen, p. 044 788 8660, kaupunginarkkitehti Harri Kuivalainen, p. 044 797 6907 ja kaupunkiympäristöjohtaja Keijo Houhala, p. 050 091 8597, etunimi.sukunimi@heinola.fi
Valmistelu	Heinolan kaupungille on jätetty valtuustoaloite, jossa esitetään, että Heinola linjaisi kantansa kaivostoiminnan sijoittumisesta kunnan alueelle ja päättäisi olla kaavoittamatta alueitaan kaivos- ja kaivannaistoiminnalle.

Kaupungin toimivallasta ja kaavoituksellisesta itsemääräämisoikeudesta

Kunnan toimivalta kaivosasioissa perustuu ennen kaikkea maankäyttö- ja rakennuslakiin sekä kaivoslakiin. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) myöntää kaivoslain mukaiset malminetsintä- ja kaivosluvat, mutta kaivostoiminnan mahdollinen toteutuminen edellyttää kaupungin hyväksymää kaavaa.

Heinolan kaupungilla on täysi kaavoituksellinen itsemääräämisoikeus omilla alueillaan. Tämä tarkoittaa, että kunta voi omien strategisten tavoitteidensa ja asukkaidensa etujen pohjalta päättää, millaiselle toiminnalle se kaavoituksellisesti luo edellytyksiä. Kaupungin maankäyttö- ja kaavoitusratkaisut ovat näin ollen keskeinen väline ohjata alueiden käyttöä vastuullisesti ja kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Kaupungin kannanotto ja periaatteet

Heinolan kaupunki on 17.2.2025 antanut virallisen kannanoton Kuusisuon malminetsintälupahakemukseen. Kannanotossa todettiin,

että kaupunki päättää alueen kaavoituksesta ja on keskeisessä asemassa lupien käsittelyssä, jotka eivät saa olla ristiriidassa alueen virkistys- ja luontoarvojen tai maanomistajien intressien kanssa.

Kaupunki painottaa, että malminetsintä tai kaivostoiminta voivat olla mahdollisia vain, jos ne täyttävät tiukat kestävän kehityksen, ympäristönsuojelun ja paikallisen hyväksyttävyyden kriteerit.

Kaupungin aiemmissa linjauksissa on korostettu seuraavia periaatteita:

1. Ympäristönsuojelu ja luonnon monimuotoisuus

Kaivostoiminnan tulee perustua tiukkaan ympäristövalvontaan ja haittojen ehkäisyyn. Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja vesistöjen hyvä tila ovat Heinolalle keskeisiä arvoja.

2. Paikallisten asukkaiden ja maanomistajien oikeudet

Heinolan osallisuusohjelman mukaisesti kuntalaiset ovat oman elinympäristönsä asiantuntijoita. Heidän näkemyksensä ja huolensa on otettava vakavasti jo varhaisessa vaiheessa.

3. Elinkeinovapaus ja vastuullisuus

Kaupunki tunnustaa elinkeinovapauden ja yritystoiminnan merkityksen elinvoiman ja työllisyyden kannalta. Samalla edellytetään, että kaikki elinkeinotoiminta on vastuullista ja kestävän kehityksen periaatteiden mukaista. Kaivostoiminnan on tuotettava todellista hyötyä paikallisyhteisölle ilman, että se vaarantaa luonnonvaroja, matkailua tai asuinympäristöä.

4. Avoimuus ja yhteistyö

Päätöksenteon on oltava avointa ja perustuttava yhteistyöhön viranomaisten, yritysten ja paikallisyhteisöjen kesken.

Kaupungin strategiset ja maakunnalliset tavoitteet

Heinolan kaupungin Hyvä kasvaa Heinolassa 2030 -strategiassa painotetaan hiilineutraaliutta, resurssiviisautta ja asukkaiden hyvinvointia. Heinola kuuluu HINKU-verkostoon ja on sitoutunut ilmastotiekarttaan. Kaupunki on profiloitunut luonnonläheiseksi matkailu- ja asumiskaupungiksi, jossa puhdas luonto ja vesistöt ovat keskeisiä vetovoimatekijöitä.

Päijät-Hämeen maakuntakaavassa korostetaan luonnon monimuotoisuuden, maisema-arvojen ja pohjavesien suojelua sekä ilmastokestävää elämäntapaa. Kaivostoiminta ei näiden tavoitteiden kanssa useinkaan ole yhteensovittavissa.

Yhteenveto ja johtopäätös

Heinolan kaupunki puolustaa asukkaidensa oikeuksia, elinvoimaa ja puhdasta elinympäristöä. Kaupunki ei näe ja pidä kaivostoimintaa sopivana Heinolassa strategisten kehitystavoitteiden ja ympäristöarvojen kannalta.

Kaupunki kuitenkin tunnustaa, että elinkeinovapaus ja lainsäädäntö asettavat reunaehdot hyväksyttävälle elinkeinotoiminnalle. Mikäli tulevaisuudessa esitetään yksittäisiä hankkeita, niiden arviointi joudutaan tekemään tapauskohtaisesti – avoimesti, ympäristö- ja

yhteiskuntavaikutukset huomioiden, ja kaupungin etujen mukaisesti ja oman kaavoitusvallan puitteissa.

Heinolan kaupungin linjaus on, että **kaupunki ei kaavoita alueitaan kaivostoiminnalle ilman, että hanke täyttää tiukat kestävän kehityksen, ympäristövastuun, elinkeinopoliittiset ja paikallisen hyväksyttävyyden kriteerit**. Näin Heinola säilyttää itsemääräämisoikeutensa, puolustaa luonto- ja matkailuarvojaan sekä varmistaa, että kaikki alueen elinkeinotoiminta on vastuullista ja kuntalaisten etujen mukaista.

Jatkokäsittely

kaupunginhallitus, valtuusto